

LEDARE

ÖPPET BREV TILL KULTURMINISTERN

Bäste Bengt,

I artiklar och insändare i dagspressen påtalar kända kulturskribenter, turistråd och Vasaguider det faktum att Vasaprovisoriet måste lösas omedelbart. Förhållandena är vad gäller byggnader, basutställningar och samlingarna i stort, bedrövliga. Personalen kämpar med allt under evigt takdropp, tycks det.

Vad kan nu en dykande arkeolog vilja tillägga? Jo, en tid efter bärgningen, närmare bestämt 1967 fick Sverige ett tillägg till fornminneslagen som jämställde skeppsvrak äldre än 100 år med fast fornlämning.

Några kommersiellt inriktade dykare hade insett möjligheten att förtjäna pengar på sjödränkt ek. Franzéns forskning, Vasas bärgning och det lätta dykeriets utveckling hade öppnat ögonen på några "företagssamma" grabbar. Det var visserligen inte första gången någon kom på den idén, men nu upptäckte också MYNDIGHETERNA detta av Franzén påtalade faktumet att Östersjön var fritt från skeppsmask och på botten låg vraken precis som i Kalle Anka. Jag brukar kalla detta fenomen för Peter Pan-syndromet. Ett syndrom som massmedia fortfarande utnyttjar när de envisas med att kalla seriösa vetenskapliga undersökningar för skattjakt och illustrerar dessa med arrangerade bilder på guldmynt, kanoner och döskallar. Marinarkeologens tre förbannelser. Nå bäste Bengt, jag tror inte att Du ser på marinarkeologin på det sättet, men vad som inte alltid framträtt så klart är just VASAS unikum. Nu sådär 20 år efter lagens tillkomst kan vi konstatera att skeppsvraken i Östersjön, visserligen inte angripits av skeppsmask, men väl av vanlig nedbrytning orsakad av väder, vind, sandflykt, is samt inte minst samtida bärgning och sjöfart. Allt togs till vara om man kom åt det. Och det gjorde man i förbluffande stor omfattning. Vasa har dock på något sätt bevarats SKROVHELT, kanske till följd av att man HOPPADES bärga fartyget intakt. Vasa utgör därför ett slags tredimensionellt kvitto på stormaktstidens örlogsskeppsbyggeri. Vi kommer ALDRIG att finna något likvärdigt bevarat bygge, möjligt att bärga, NÅGONSIN. Marinarkeologin behöver Vasamuseet NU!

Erik Enström